

וזכני לגדל

הרב אשר יהיאל קסל

רב כפר הנוער זוהרים וראש ביהמ"ד 'משנת אבות'
לשאלות והרצאות: kasel@kfar-zoharim.org.il

תשמרו על הילדים שלכם!

על שמירת הלשון, ולא מסתירים מהילדים שלנו שיש כאלה שנופלים בשמירת הלשון, וכן על זה הדרך. יש דברים אסורים – שהילדים שלנו יודעים שיש כאלו שעושים אותם למרות שהם אסורים וכך צריך להיות גם כאן. באותה רמה ובלשון בריאה, אנחנו צריכים ללמד את הילדים שלנו שיש אנשים שעושים מעשים לא צנועים והם אנשים רעים וזה אסור.

נושא נוסף הוא הקשב. במידה ורואים שהילד משתנה בבת אחת, או יש לו ירידה דרסטית בלימודים, זו נורת אזהרה. אם הילד יידע, או הנער, או הנערה, שאנחנו מקשיבים להם, ואנחנו מבינים שקרה משהו שבגללו הם במצב הזה, מסתבר שהם פחות יחששו לספר לנו, מתוך הבנה שנקשיב להם. ושוב מניסיון רב, הרבה מהנפגעים הצעירים, סיפרו בדרך זו או אחרת על היותם נפגעים, אבל החשש הגדול גרם להם לעשות זאת בדרך אגב, במצב כזה שלא בטוח שההורים ישמעו, באמצע שום דבר, במקום לא נוח. אם תהיו קשובים, אז תנצרו אמירה כזו בלב, ותחכו לשעת כושר הראשונה, ותעלו את השיחה, ותנסו להמשיך אותה. אל תעצרו גם אם הוא עכשיו מבקש, אלא תגידו לו 'אני זוכר את האמירה שלך, זה חשוב לי להבין למה התכוונת ואני רוצה להיות לך לעזר. אני מחכה שתדבר איתי, ותסביר לי למה הייתה הכוונה שלך'.

ועוד נקודה אחת: לא שומרים על הסוד – חפשו דרך, זמן ומקום. להסביר לילדים, שסוד זה לא דבר שצריך לסבול ממנו. אם יש לך כזה סוד, עדיף להיפטר ממנו. זה לא חייב להיות בענייני מוגנות, זה יכול להיות סוד רע אחר, עשית מעשה לא טוב ואתה מפחד שיום אחד הוא יתגלה? עדיף לספר על זה, מאשר לשמור על זה. כי הסוד הזה עושה לך רע, הוא גורם לך להיות עסוק בו כול הזמן ואז אתם לא יכולים להיות עסוקים בדברים טובים. אל תסכימו שיהיה סוד שאסור לגלות לכם, זה טבעי שזה לא נעים לשאת סוד גדול ולכן תבקשו מילדכם שלא לשמור על סוד שמציק לו. זה גדול עליו.

לא כתבתי הכול כי הגיליון לא מאפשר, אבל הכללים הללו הם כללי הברזל החשובים ביותר. כאבא לילדים וכאדם פגוע, אני יכול לומר שגם זה לא עוזר באופן מוחלט, אבל זה מאפשר לחיות במצב מוגן יותר וזה אולי הכלל החשוב ביותר, 'מודעות'.

כל ילד חמישי במדינת ישראל, הוא ילד שנפגע. זה לא סיפור שקורה פעם ביוזב, זה סיפור שקורה בכל מקום, ובכול מצב. ככול שנהיה מודעים, ונבין שזה יכול לקרוא לכולם, ייטב עבור הילדים שלנו. לא, אי אפשר לברוח יותר, אי אפשר רק לסמוך על כך שאני חי בחברה טובה. כולנו טובים, ועדיין יש בקרבנו אנשים רעים, שצריכים להיזהר מפניהם. וזה אולי המסר החשוב לילדים: לאנשים הרעים אין ציפורנים ושיניים חדות, הם יכולים להיראות מאוד טובים, אבל הם יעשו מעשים רעים. לכן צריך לבחון את המעשים של כול בן אדם, ולא לומר 'אם הוא צדיק – או מפורסם – אז בטוח שהוא איש טוב'.

ביום ראשון בבוקר הטלפון שלי מצלצל, על הקו בת משפחה שביקשה לשוחח איתי כמה דקות. "הרב, אני רוצה להעניק לך כמה רגעים של נחת" אמרה. היא סיפרה לי, שבנותיה דיברו עם בנותי, והם שאלו אותם שאלות רגישות. למה, ומה קרה וזו הייתה תשובת בנותי: "יש דברים שלא מדברים עליהם, כי הם לא אמורים להיות נושא לשיחה".

"הן – הכוונה לבנותי – השתמשו בספר, 'אייר משתף ועל הסוד מוותר' כדוגמה. (ספר מומלץ לילדים, בענייני מוגנות) הם הסבירו שאסור להסכים שמישהו יעשה מעשים שכאלה, ולכן אם אנחנו יודעות שמישהו עשה את זה, צריך לדעת שהוא אדם רע. אבא שלנו גם עבר כזה דבר, ועד היום הוא סובל מזה" הן הוסיפו לספר. "לכן זה ברור שאסור להעריך אנשים כאלו, והם אנשים רעים מאוד".

ריקי, וחסן, המתקוות שלי, הסבו לי הרבה נחת ועדיין אחרי הנחת, השאלות נותרות אצלי באוויר, איך מדברים עם הילדים, איך מחנכים אותם למוגנות. איך מסבירים להם שהטוב והרע יכולים להיות בערבוביה, שהרי זה לא נתפס בגיל צעיר, אבל מנגד ברור שלו יכולנו להסביר להם את זה, אנחנו נציל אותם מכול רע. אז איך עושים את זה? עם השאלות הללו אני מתמודד כמעט כול יום, בטח ובטח אחרי פרוץ הפרשה הסוערת. אני אנסה הפעם לשנות ממנהגי ולא לספר סיפור, אלא להתמודד ולתת כללי ברזל. הכללים הללו לא נועדו חלילה כדי לייצר מניפולציה, אלא הם צריכים להיות כך כפשוטו.

הדבר הראשון והבסיסי הוא: אמון. ילדים צריכים לדעת שההורים שלהם מאמינים בהם ולהם, באופן מוחלט. זה נכון לגבי הרבה דברים בחיים, אבל זה נכון יותר לגבי מוגנות. אם הילד שלי יודע, שכאשר הוא יספר לי, אני אדע לקבל את דבריו ולא לעורר אי אמון, הוא יבוא לספר. אחד מהדברים שאני שומע ומכיר בעצמי, זה את התחושה של 'מי יאמין לי'. נפגעים רבים מדברים על כך שאף אחד לא יאמין להם. אין לכם מושג כמה הצורך של נפגע הוא שיאמינו לו והסיפור לפעמים כל כך עוצמתי, עד כדי שהוא לא מאמין לעצמו.

הנקודה השנייה היא רגשות אשמה, הווי אומה, כאשר ילד מספר לי על משהו רע שהוא עשה, לא להפוך את הסיפור לרגש של אשמה, אלא למעשה לא טוב של אדם טוב. נניח אחד מהילדים שלי נתפס על שקר, אני יאמר לו 'אתה לא שקרן, זה לא מתאים לך ולכן בא תסביר לי למה נאלצת לשקר'. כאשר ילד ידע להבחין בין המהות שלו, למעשה שלו, אם חס ושלום הוא ייפגע – והפוגע כדרכם של פוגעים יסביר לו שהוא האשם – הוא יידע שהוא יכול לספר לי, כי אני לא אאשים אותו. המקסימום שייקרה הוא, שאני אנסה להבין למה הוא עשה מעשה שלא מתאים לו.

דבר נוסף זהו נושא המודעות. ילדים צריכים לדעת שיש אנשים שעושים מעשים לא ראויים, ולא צנועים. ואסור להם לתת להם לעשות מעשים כאלו. אנחנו הרי מתמודדים עם מציאות של מחללי שבת, ולא מנסים להסתיר מהילדים שלנו מציאות כזו. או לדגומא אנחנו מחנכים